

munkás hetköznapok

NEVELŐ MUNKÁNK FONTOSABB TERÜLETEI

A PÁRT HATÁROZATÁNAK MEGVALÓSÍTÁSA UTJÁN - VILÁGNÉZETI NEVELÉS -

Az MSzMP Központi Bizottsága 1972. júniusi ülésén foglalkozott az állami oktatás helyzetével és fejlesztésének feladataival, Napjainkban a szocializmus teljes felépítésének feladata, a társadalmi-gazdasági fejlődés, a tudományos-technikai forradalom felgyorsulása új igényeket támaszt. Az oktatás, az oktatáspolitikánkban része a társadalmi rendszerek közötti versenynek, a nemzetközi osztályharcnak. A burzsoázia csak annyi képzettséget nyújt, amennyit érdeke megkíván, illetve amennyire rákényszerül. Csak a szocialista társadalom iskolája valósíthatja meg az oktatás lényeges demokratizmusát. Csak a mi iskolánk tűzheti ki elérhető célként, hogy sokoldalú személyiséget neveljen, hogy a természettudományi és társadalomtudományi ismereteket egységes műveltséggé ötvözze.

A középiskolák egy részének negyedik osztályában 1973. szeptembertől mindenütt bevezetett - Világnézetünk alapjai c. tantárgy alapvető célja, hogy a tantárgyak világnézeti jellegű következtetéseit általánosítsa, és segítsen a fiataloknak egy egységes marxista világnézet kialakításában. Anyagának közelebb kell kerülnie társadalmi életünkhöz, mai társadalmi valóságunkhoz, jobban választ kell keresnie és találnia a ma kérdéseire, jobban kell ösztönözni a gyakorlati aktivitásra, a társadalmi elkötelezettségre. Ugyanakkor világosan kell látni, hogy a világnézeti nevelés nem pusztán ennek a tantárgynak a feladata, hanem minden egyes tantárgyé, az egész iskolai oktató-nevelő munkáé.

Ha pl. az osztályfőnök az osztályfőnöki órán ugyanilyen szellemben beszél a marxista-leninista világnézet fontosságáról, vagy a természettudományos tantárgyakban a kartársak levonják a filozófiai következtetéseket, akkor a tanulók látják, hogy a világnézeti nevelés nem csak a tantárgy oktatójának ügye. És ez még mindig nem elég, mert

világnézeten nemcsak elméleti tudásanyagot, hanem gyakorlati tevékenységet is értünk. Ezt pedig csak közösségben, a közösség által lehet megvalósítani. Ebben nagy szerepük van a KISZ-szervezeteknek és az osztály-diákbizottságoknak.

"Napjainkban minden területen oly gyors a fejlődés, hogy az ifju korban szerzett képzettség csak az alapot teremti meg, amely a későbbiekben megköveteli az ismeretek szüntelen kiegészítését" - olvashatjuk az SzKP XXIV. kongresszusának jegyzőkönyvében. Ezért rendkívül fontos a tanulók önállóságra való nevelése.

Tekintve, hogy ebben az évben a Világnézetünk alapjai c. könyv új tankönyv volt, először magamnak is meg kellett ismernem. Ehhez még Marxnak, Engelsnek, Leninnek a fontosabb műveit, a magyar és nemzetközi munkásmozgalom tapasztalatait is felhasználtam. Ez utóbbi azt jelentette, hogy a Béke és Szocializmustól a Társadalmi Szemléig utána kellett nézmem a folyóiratokban is az új dolgoknak. Az európai biztonsági értekezlet előkészületeiről, problémáiról minden osztályban beszéltem.

Természetesen nem feledkeztem meg a tanulók önálló munkára való szoktatásáról sem, legalább is a jobbak esetében. Vitatkoztunk az órán a konvergencia-elméletről, Gyilasz új osztály-elméletéről, megbeszéltük az afrikai szocializmus, az opportheid politika, a neokolonializmus kérdéseit. Murár Gyula IV. o. tan. nemcsak a világnézeti órán, hanem a Marxista Diákkadémián is beszámolót tartott az arab kérdésről.

A háború kérdésének tárgyalásakor együttműködtem a történelmet tanító kartársaimmal. Levetítettük az I. és II. világháború című filmeket. Ha a Tv olyan filmet mutatott be, amely kapcsolatban állt a tanított anyaggal, akkor azt megemlíttem, néha meg is beszéltük ezeket. Rendszeres ujságolvasó kevés van egy-egy osztályban. Évközben egy-egy beszámoló, a felelet végén egy-egy fontos politikai eseményre való rákérdezés is elősegítette annak tudatosítását, hogy naponta legalább egyszer hallgassanak híreket. Azt is megbeszéltük, hogy nem minden apró-cseprő ügy fontos, hanem csak a lényeges dolgokat kell tendenciájukban megfigyelni. Időleges átmeneti visszaesés természetesen lehetséges.

Ismétléskor alkalmazkodnom kellett az osztály jellegéhez. A IV. A osztályt a biológiai kérdések - mivel ők fizikából vizsgáltak -, nem érdekelték. A többi osztályban viszont mindennütt volt jónéhány tanuló, aki éppen ebből vizsgázott, ezért számukra külön ismétlési anyagot jelöltem ki.

Az egyes tanulók érdeklődési köréhez is igyekeztem alkalmazkodni - ha ez, elsősorban időhiány miatt nem is volt széleskörű -, a jogi pályára készülőknek az alkotmány tanulmányozását adtam feladatul, a közgazdász jelölteknek az értéktöbblet vagy a gazdasági válság kérdéseit kellett tanulmányozniuk. A megbízatások rendszerének kiszélesítését eredményesebbé tudja tenni a Művelődésügyi Minisztérium által ígért segédkönyv kibocsátása.

A passzivitás és a közöny - amely csak a gyengébb tanulókra volt jellemző - leküzdését minden bizonnyal segíteni fogja a tanulók túlterhelésének csökkentése.

Meg kell jegyezni, hogy különösen a természettudományi rész tanítása nehéz feladat elé állított. Ha valamit nem értettem, a természettudományokat tanító kartársak: Kapás József, Andrásy Péter, Kiss József, Bodócs István mindig készséggel álltak rendelkezésemre. Jónás József, a KISz-segítő tanárra kérését, hogy a Diákakadémián a KISz-aktivisták számára tartsak előadást az áremelés okairól, teljesítettem. A felkészülésben, a kérdések megbeszélésével, segédanyagok nyújtásával is segített a Marxizmus-Leninizmus Esti Egyetem igazgatója, Bandúr Károly elvtárs, más szemléltető anyagok nyújtásával pedig Szabó Ferencné, iskolánk pártszervezetének vezetőségi tagja.

Iskolánk munkásmozgalmi hagyományokkal rendelkező ipari központban működik. Ez természetesen jó hatással van tanulóinkra. Ebben az évben külön felmérést nem végeztem. Egy tavalyi felmérés azt mutatta, hogy kimondottan vallásos tanuló alig néhány van, ingadozó álláspontos is kevés. A többség materialistának vallja magát, de a harcos materializmus álláspontján csak a tanulók kb. egyharmada áll. Az idején szokásos témazáró dolgozatok arra utalnak, hogy a tanulók kisebb részénél illúziók találhatók a polgári demokráciákat illetően, egy má-

sik kisebb rész elkerülhetetlennek tartja a háborút, a gyenge tanulóknál alapvető ténybeli tévedések is vannak /gazdasági és katonai szervek összecserélése, a tőkés országokban nincs választójog, stb./

A balassagyarmati Pintye-banditizmust egységesen elítélik. Önelégültség lenne, ha azt mondanám, hogy a világnézeti nevelés területén minden rendben van, de a kezdeti lépéseket megtettük, és a fejlődés jó irányban halad. A Világnézetünk alapjai tantárgy teljesíti azt a feladatát, hogy a tanulók természettudományos és társadalomtudományi ismereteit szintézisbe hozza, magasabb szinten rendezze és az ifjukorba ért tanulóifjuság világnézeti igényeit kielégítse.

Fegyveres Zsigmond

KULTURÁLIS RENDEZVÉNYEINK

Amikor a tanév végén visszatekintünk az intézet kulturális munkájára, úgy érezzük, rendezvényeink a tanulóknak, érdeklődőknek és szülőknek esztétikai élményt, érzelemgazdagodást jelentettek.

Az első osztályosok még csak izlelgetik az intézet új, másfajta ünnepélya, de a felsőbb osztályosok már több érdeklődést és hozzáértést tanusítanak, főleg azért, mert érdekeltek a műsorok szervezésében. Az iskola vezetésének ugyanis egyre inkább kialakult gyakorlata az, hogy lelkes és vállalkozó osztályok, osztályfőnökök segítségével ill. munkájára támaszkodik egy-egy fontos alkalom megrendezésében. Azt szeretnénk ugyanis, hogy a tanulók magukénak érezzék az intézet kulturális megmozdulásait is, életük igényelt részévé váljanak azok.

A Szignál: Bartók Kékszakállu hercegének szép és ünnepélyes motivuma kitűnő alaphangulatot teremt a műsorok kezdéséhez és zárásához. Olyan sajátos légkör alakul ki, amely esztétikai élmények befogadására rendkívül alkalmas. Természetesen évente két-három alkalommal a legünnepélyesebb rendezvényekkor kerül

sor erre. Óvakodunk gyakori alkalmazásától,

Ilyen ünnepélyes alkalom volt az első osztályosok beiktatása. Millitz Zsuzsa IV. d. osztályos tanuló fogadta és köszöntötte az intézet új növendékeit, Zsivera Zsolt, az I. a oszt. tanulója tett ígéretet az első évfolyam nevében arra, hogy bolyaistához méltó magatartás kialakítására törekszenek.

Boródi Ferenc III. a osztályos tanuló Németh László Iskolaavatónkra írt üdvözlétét olvasta fel, Babits: Bolyai c. szonettjét pedig Bejczy Csilla III. d osztályos tanuló mondta el.

A téli szünet előtti utolsó tanítási napon, dec. 22-én színes irodalmi-zenei összeállításban volt része az iskola növendékeinek. Az uralkodó hangnem a játékosság, vidámság, főleg a jóízű népi szellemű humor volt. A hatalmas énekkar lenyűgözően hatott az alsó aulában, az egyéni énekszámok, a fiukórus rendkívül színessé tették a műsort. Az Irodalmi Színpad Stúdió erdélyi betlehemes játékot adott elő naiv népi figurákkal, jelzészerű eszközökkel és egy kacagtató dialógust Siránkozó János kacagtató figurájáról.

Nov. 7-én, márc. 15-én és apr. 4-én a III. b, II. b, III. a, III. c. osztály vállalkozott a megemlékezések megrendezésére. A III. b osztály nagyon szép műsorral ünnepelte a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulóját, a II. b osztály és osztályfőnöke nagy lelkesedéssel fogott munkához, és az eredmény hatásos, szép ünnepi műsor volt a Nov. 7. filmszínházban. A versek kiválasztása, előadása, a technikai megoldások méltók voltak arra, hogy Petőfi szellemét idézzék. Ezután a Föltámadt a tenger c. filmet tekintettük meg.

Április 3-án a II. c osztály jelentkezett az iskola közöisége előtt. Magyartanárunk irányításával ötletes, mozgalmas, változatos műsort állítottak össze és adtak elő; öröm volt számunkra, hogy a szereplők közül néhányan először, de igen jól szerepeltek az iskola színpadán. Ugy érezzük, ez is nevelési eredményeink közé sorolható.

A IV. osztályosok szalagavatóját Boródi Ferencné tanár vezetésével a IV. osztályok képviselői szervezték meg. Szép gondolatok az antik filozófusoktól, a magyar népköltészet cso-

dálatos darabjáig - Cantata profana - példázták azt, hogy a végzős növendékek átélik az "oldás és kötés" nagyszerű és meghatározó érzését.

A Bolyai Napok keretében tartottuk ballagási ünnepélyünket Dr. Antal Eleménné tanárnő állította össze a színvonalas műsört. Részt vettek benne a III. b osztályosok. A búcsúzó beszédet Peserlyánszky László III. b osztályos tanuló mondta, a IV. osztályosok nevében pedig Róth Szilvia IV. c. osztályos tanuló, az intézet volt KISz titkára köszönt el.

Az Egri Diáknapokra való készülés lázas munkája foglalkoztatta ezidén mint főfeladat mindazokat, akik a sokszínű program valamelyikében érdeklődési körük, tehetségük megmutatását, fejlesztését látták megvalósíthatónak. Az énekkar a járási megyei selejtezőn tuljutva Egerben ezüst érmet szerzett produkciójával, eddigi szereplésükhöz méltóan. Magánszámokkal - szavalat, ének - is eljutottunk a Diáknapokra, de lényegesen kevesebben, mint vártuk. Versmondásban aranyérmet nyert Lantos Julianna III. c. ezüstöt Csaba Péter III. d osztályos tanuló, Wilwenger Mózsa II. b osztályos tanuló pedig énekszámával ezüst érmet kapott.

Az Irodalmi Színpad Studió a megyében szokásban volt kiszehajtás megelevenítésével készült az Egri Diáknapokra. Eredeti - kétbodonyi - gyűjtések alapján állt össze a műsor, melyben táncosok is részt vettek, hogy a teljes népi játék feladatait megoldhassák. A Pásztón megrendezett járási bemutatón eredeti kétbodonyi öltözetekben léptek fel szereplőink. Színes tarkaságuk a népköltészet, népi fantázia gazdagságát kitűnően fejezte ki. Sikeres volt e szereplés. A megyei fordulón a "Hej kí kisé, kiséőce " c. műsor már nem jutott tovább, de a csoport minden tagjának felejthetetlen élményt jelentett az újszerű program és átélt megvalósítása.

A kulturális rendezvények fontos szerepet töltenek be az intézet életében, különösen akkor, ha azokat a növendékek megszeretik, igénylik, magukénak érzik. A jövőben is sok feladat vár ránk, még nagyobb tervszerűséggel, az ifjúság minél szélesebb rétegeinek bevonásával, egészséges versenyzellemmel bizonyára szép eredményt fogunk elérni.

ISKOLA, ZENE, IFJUSÁG

Félévszázada annak, hogy nagy népnevelőnk, Kodály Zoltán ~~javolt~~abból fokozottabban kezdtek figyelni az iskolákban folyó zenei nevelésre. Sok minden történt azóta, olyannyira, hogy ma már a világ is figyel ránk, magyarokra, de messze vagyunk még attól az ideáltól, melyet Kodály tanár ur megálmodott. Az általános zenei műveltség, az éneklő Magyarország eszménye még néhány generáció munkáját, sokak ügyszeretetését kívánja.

Mikor iskolánk ezévi zenei krónikáját készítjük, nyugodt lelkiismerettel mondhatjuk, hogy Kodály szelleméhez hiven megpróbáltunk tenni néhány dolgot azért, hogy a mi hangocskánk is szóljon az éneklő Magyarország kórusában.

A tanév eleje óta ének-zene szaktanterem állt rendelkezésünkre, mely a zenei oktatást, nevelést segítette. Kezd kialakulni már ennek a teremnek sajátos atmoszférája. Az év első komolyabb zenei eseménye a decemberben rendezett házi hangversenyünk volt. Ennek jelentősége abban áll, hogy olyan tanulók, akik nem zenei pályára készülnek, képesek a zenével komoly kontaktusba kerülni, képesek művészi élményt adó produkciókra. Ki ne emlékeznék Wilwenger Józsa, Gajzágó Adrienne szép éneklésére, Kovács Nelli muzikális zongorakiséreteire, Erdősi Ildikó játékára, Fenyvesi Györgyi, Hrusz Dénes, Nagy Árpád, Dolnegó Pál, Herold Gábor remek kamarazenélésére, a fiúk népdalaira, az Irodalmi Szinpad tréfás, nagy átéléssel előadott népi játékaira és az iskola leánykarának produkciójára? Az iskola aulája zsufolásig megtelt. Nagyszerű volt látni és érezni azt a légkört, melyet az előadók és a közönség együttesen teremtettek.

Iskolánk kedves együttesek a lánykórus. A kórusmunka a gimnáziumi ének-zene tanítás legnehezebb, de legszebb területe is. A zene személyiségformáló ereje itt érvényesül legjobban. A közös éneklésben óriási lehetőségek rejlenek. Az érzelmeknek és élményeknek olyan gazdagságát tárja fel, melyre más tevékenységi forma nemigen képes. A próbák, a sok szereplés egy-egy közösségét kovácsolnak a kórusból. Visszatekintve az elmúlt évre, közös élményekben nincs hiány. A Filharmónia hang-

versenyein való szereplés, az Egri Diáknapokat előkészítő hangversenyek Pásztón, Salgótarjában és végül Egerben, ahonnan ezüst éremmel tért haza kórusunk. Az "Éneklő Ifjuság" nyilvános szereplése, kórustalálkozókon való részvétel, mind-mind számtalan élmény forrása volt.

De mindezeknél maradandóbb egy "Estéli nótázás", vagy "A 150. genfi zsoltár", a "Turót eszik a cigány" egy-egy pillanata, bizonyítva, hogy a közösség legfőbb összetartó ereje a zene, bizonyítva, hogy a művészet a rend legmagasabbrendű megnyilvánulása, mely az élményt megsokszorozza. Külön érdekesség, hogy a munkában sajátos mély, humánus kapcsolat alakul ki kórusvezető és tagok között. A 60 tagú kórusnak van egy olyan bázisa, akikre bármikor számíthatunk. Sok nevet sorolhatnék fel. Egyet-kettőt például: Juhász Zsuzsa, Belvári Marianna, Géczy Mária II. C, Tóth Judit, Tóth Éva II. B, Tózsér Mária, Deák Katalin II. D, Koszta Magdolna, Lipták Mária I. B, Kerékgyártó Hajnalka, I. C, Pál Ildikó I. D, stb.

A kórus az elmúlt évben 14 művet tanult meg,

és 14 alkalommal szerepelt. A 14 közül 4 iskolai, 10 iskolán kívüli szereplés volt. Az elmúlt évben lehetőség nyílt műhelymunkára is. Iskolánk csapata benevezett az Országos Kodály Műveltségi Versenybe. Ferencz Ildikó III. A, Kaposi Ida, II. A, Radnai Zsuzsanna II. B mindennapos iskolai elfoglaltságuk mellett nagy-nagy intenzitással készültek erre a versenyre, és eljutottak a rádió nyilvánosságáig előtt való szereplésig. Szerény magatartásukkal, szimpatikus versenyzésükkel, tudásukkal méltóképpen képviselték iskolánkat, a 129 benevezett iskola közül az első 10 között végeztek. Érdekes volt látni, hogy a közösen végzett munka, a zenével való intenzív foglalkozás milyen mértékben formálja emberi arculatukat is. Hármójuk között életreszóló barátság szövődött, ketten pedig végleg eljegyezték magukat a zenével. És túl lelki-szellemi gazdagodásukon, kéthetes sióroki jutalomüdvözlést kaptak a Munkaügyi Minisztériumtól.

Meg kell még említenem a Filharmonia által rendezett koncertek rendszeres látogatását.

Összefoglalva: erőnkhez, képességeinkhez mérten igyekeztünk megtenni a tőlünk telhetőt.

Eredményeinket, sikereinket biztató indulásnak érezzük,

ISKOLÁNK SPORTÉLETE

.....Repül a gerely, ugrik az ifju, csattan a pisztoly, fut a leány. Feszül az izmunk, tágul a mellünk, pirul az arcunk, frissül a kedvünk. Dobbant a láb, lendül a kar, hajlik a derék, kacag a lány. Pattan a labda, ujjong a társad, buzdit a néző, győz a csapat! Győzünk és veszünk, sirunk s nevetünk, ez itt az élet, ez lesz az élet. Hajrá, előre!

A tanévnyitó ünnepélyen büszke örömmel közölhattük ifjuságunkkal, hogy az MTS nyárvégi értékelése alapján iskolánk megnyerte a nagylétszámú középiskolák közötti megyei pontversenyt.

A fenti visszapillantás eredménye jellemzi az iskolánkban folyó sportmunka minőségét és mennyiségét, és kiindulási pontul szolgál az ezévi teljesítményeinkhez. Csak nyáron fog kiderülni, hogy "lefutottak-e" bennünket idén.

Az egyes sportágakat iskolánkban a következő felosztás szerint vezették az itt tanító testnevelő tanárok:

Szász Jánosné: női atlétika és kosárlabda.

Mohai Lászlóné: női torna és kézilabda.

Kmetyi Ferenc: férfi kosárlabda, atlétika, torna.

Tóth András: női és férfi röplabda.

Egyéb szakos tanáraink is besegítettek: Fegyveres Zsimgond a sakkozóknál, Palik Ferenc a természetjáróknál. Ószinte köszönet érte!

Eredményeink:

Leány és fiú tornacsapatunk megyei I. helyezettként eljutott a debreceni területi döntőre. A leánycsapat tagjai: Regős Hilda, Bazsalya Livia, Szamkó Katalin, Marczinkovics Gabriella, Kovács Erika és Szlatincsán Edit. A fiúcsapat tagjai: Mohár György, Pazonyi Péter, Baráth András, Asbóth László és Béres Zoltán.

Fiú kosárlabda-csapatunk már harmadik éve megyei középiskolás bajnokként eljutott a területi döntőig. Csapattagok: Laczkó

Sándor, Vaspál Vilmos, Anti Tamás, Gáspár Attila, Selymeczi Gusztáv, Kosztelnyi Lajos, Csaba Péter, Alexi József, Antal Gábor, Lakatos Tamás, Tordai György, Szócs Gyula és Zake János. Ugyancsak megnyerte a csapat az Április 4-e tiszteletére kiírt Forradalmi Ifjúsági Napok c. kupát és az 50 éves Madách gimnázium jubileumi tornáját.

Leány kosárlabda-csapatunk ismét megnyerte a szövetségi megyei ifjúsági bajnokságot. Csapattagok: Nagy Adrien, Boros Anna, Tóth Edit, Nagy Erika, Gyarmathy Ágnes, Szabó Zsuzsa, Vincze Edit, Félegyházi Zsuzsa, Volek Zsuzsa, Érdi Katalin, Szalvai Erzsébet, Tavaszi Jolán és Herczeg Éva.

Fiú tanulóink több megyei középiskolás egyéni bajnokot adtak, és két váltóbajnokságot is megnyertek. Így részt vehettek a nyíregyházi atlétikai területi döntőn. A győztesek: Szabó Gábor, Kadlecsik Kornél, Böcsö Gyula, Szlivka László, Szeti Tibor, Nagy Tibor, Oláh István és Andó Jenő.

Leány kézilabda-csapatunk megnyerte a megyei ifjúsági bajnokságot, az 1972. évi Országos Ifjúsági Kupa megyei selejtezőjét, és így eljutott a kazincbarcikai területi döntőre, majd megnyerte a Zagyva Kupát.

Csapattagok: Tományi Ottilia, Regős Hilda, Boldogh Irén, Molnár Ilona, Medve Elza, Sebó Katalin, Hajek Katalin, György Erzsébet, Huczka Valéria és Szlatincsán Edit.

Labdarugóink első helyezettként továbbjutottak a VIT Kupa helyi döntőjébe.

Tájékozódási futás terén Nagy Anna ért el számottevő eredményeket, az O D O T országos bajnokságán "A" kategóriában IV. lett, míg Géczi Mária a "D" kategóriában I. és Janovicz Irén V. helyezést nyert.

Szabó Gábor eljutott az országos bimbajnokságra, ahol egy I. és egy III. helyezést ért el. Sifutóink /a leányok túraléccel/ megyei elsőséget szereztek. Csapattagok: Szabó Gábor, Szegő György, Prakfalvi Péter, Fancsik Mária, Merényi Judit és Jármay Magdolna.

Asztaliteniszezőink különböző páros számokban első helyezést értek el. Tóth Olga, Molnár Zsuzsa, Szabó Sándor személyében, míg csapatunk második lett a megyei középiskolás bajnokságon.

Női kézilabdázóink, II. korcsoportbeli leány és fiú kosárlabda-csapatunk, atlétáink csapatai és egyéni versenyzőik több II. helyezést nyertek a megyei középiskolás bajnokságokon. Egyéni és csapat-számokban Derekas Magdolna, Tományi Ottilia, Cserkúti Edit, Lipták Mária eredményei tűnnek ki.

Tömegsport-versenyeinket az előző évi színvonalon folytattuk. Az egyes osztályok és évfolyamok között, valamint más iskolákkal barátságos versenyeket rendeztünk a szokásos házibajnokságok mellett. A legtöbb tanulót a kézi- és kosárlabda, labdarúgás és atlétika mozgatta meg. Szinte mindenkire sor került valamelyik sportágban.

Kiemelkedő sporteseményt jelentett a Bolyai Napok keretében az idén első ízben megrendezett Bolyai vándorserlegekért folyó kosárlabda mérkőzéssorozat, védőit a III. évfolyam leányai és a IV. évfolyam fiutalói lettek.

100 %-os eredményt értünk el az immár hagyományos, minden évben ismétlődő Bolyai-napi tornaünnepélyre való felkészüléssel és szerepléssel. Általános vélemény, hogy ünnepélyeink évről-évre magasabb színvonalúak, és változatos képet nyújtanak a testnevelés ezerarcúságáról. Növeli ezeknek a gyakorlatoknak értékét, hogy még a részlegesen és teljesen felmentett tanulók is kikérik részüket belőlük!

Nagy szerepet kap iskolánkban a minden évi honvédelmi rajverseny előkészítése és lebonyolítása. Tanulóink még a mostoha időjárás viszonyok között is vidám "harci kedvvel" vettek részt ezeken a napokon. A győztes rajta II. A osztály 17. számú raja, tagjai: Nyerges Csaba, Szabó Gábor, Tordai György, Kukely Márton, Andó Jenő, Szócs Gyula, Gordos József, Pál Vilmos és Rátkai Andor.

II. helyezett a III. A osztály 28 számú raja,
III. " a II. B " 18 " "

Az összesített versenyben első a II. A osztály, második az I. A osztály, és harmadik a III. A osztály.

A helyes értékelés érdekében önkritikusan megállapítjuk, hogy eddig a területi döntőkön túl csak elvétve sikerült egy-egy versenyzőnknek továbbjutnia az országos bajnokságokra. Némi magyarázatul szolgálhat ugyan tanulóink nagyon sokirányú elfoglaltsága

mind a tanulmányi munka, mind egyéb kulturális elfoglaltság terén, mégis elképzelhető lenne talán tervszerűbb irányítás révén e téren is az előbbrelépés!

Iskolánk sportéletére jelenleg az jellemző, hogy tanulóink jó részének egészséges, többé-kevésbé rendszeres "kikapcsolódási" igényeit igyekeznek kielégíteni a játékok, vetélkedések, azaz a mozgás adta örömök által, és ezzel a társadalom által kitűzött feladat egyik részét teljesítjük. Aki nem akar kifejezetten sportolni, az részt vehet természetjáró túráinkon. Ennek ellenére sem nyugodhatunk meg. Vannak még "teher foltjaink" iskolánkban. Vannak sokan, akik féltékeny várják, hogy őket is bevonjuk ezekbe a közös örömökbe, és vannak sokan, akiket meg kell győznünk arról, hogy létérdekük az aktív pihenés sportolás adta lehetőségeinek a kihasználása. Ha e két utóbbi csoport problémáit kb. 80 %-ban sikerül majd megoldanunk, akkor kissé megnyugodhatunk.

Nagyon nagy reményeket fűzünk a heti három órás testnevelés bevezetéséhez. Az oktatáspolitikai határozat felismerte azt, hogy nem elég csökkenteni a tananyagot, hanem intézményesen is biztosítani kell ifjúságunk fizikai fejlődését, egészségesebb életvitelét.

Sok biztató jelét látunk már most is az ifjúság sportolási igényeinek, és ezen igények öntevékeny kielégítésének, különösen a fiúk részéről. Sok tanulóink kel fel reggel 1/2 6-kor csak azért, hogy társaival 1-2 órát mozoghasson, játszahasson a tanítás megkezdése előtt, mert délután már nem lenne erre ideje! Vannak a lányok között is sokan, akik "kocogással" és reggeli gyakorlatokkal pótolják a hiányzó mozgást, és reméljük, hogy látunk még udvarunkon önállóan kosarazó, kézilövő lányokat - akár reggel is!

Sokat segíthet a szemlélet alakításában az iskolai KISZ szervezet mozgósító és felvilágosító munkája.

A megyei KISZ-bizottság által kiírt "JÓ TANULÓ-JÓ SPORTOLÓ" verseny eredménye iskolai szinten: I. Szabó Gábor II.A oszt. tan. 1190 ponttal, II. Bocsó Gyula II.A oszt. tanuló 725 ponttal, III. Nagy Anna III. A. oszt. tan. 695 ponttal.

Szász Jánosné

A KORSZERŰSÉGRE VALÓ TÖREKVÉSEINK

SZAKKÖREINK

Az 1972/73-as tanévben a következő szakkörök működtek iskolánkban:

1./	Matematika	I. Dr. Peák Istvánné II. Jónás József III. Molnár Györgyné IV. Antal Gábor
2./	Fizika	II. Herold Lászlóné III. Molnár György IV. Antal Gáborné
3./	Biológia	Bolla Marianna Andrássy Péter
4./	Irodalom	Dr. Fabulya Lászlóné
5./	Irodalmi Színpad	Dr. Jármay Pálné
6./	Történelem	Jakab Margit
7./	Orosz nyelv	II. Szabó Ferencné III. Puskás Istvánné
8./	Angol nyelv	Horváth Ilona
9./	Rajz	Czinke Ferenc
10./	Fotó	Antal Gáborné
11./	Bélyeggyűjtő	Racskó Éva

A szakkörök célja az volt, hogy felkeltse a tanulók érdeklődését, kíváncsiságát az általuk választott témákban, fokozza ambíciójukat és természetesen segítséget nyújtson a tananyag mélyebb megértéséhez, a továbbtanulás megalapozásához.

A fizika II. szakkör tagjai rendszeres feladatmegoldás mellett a tananyagból hiányzó fizika-történeti ismeretekkel gazdagodtak. A III. osztályosok csillagászati alapfogalmakkal bővítették ismereteiket. Állandó megfigyeléseket végeztek, önállóan dolgoztak fel egy-egy konkrét témát, s ezeket később közösen vitatták meg. Kiemelkedően dolgozott Bótvári József II. a. osztályos tanuló, aki a Bolyai Napok természettudományos ülészakán tartott előadása mellett az ifjú fizikusok országos találkozóján is képviselte iskolánkat.

A IV-es szakköri tagok is tartottak önálló előadásokat a rádiózásról, csillagászati kérdésekről, illetve egy-egy feladat megoldását elemezték. Közülük elsősorban Keill József, Molnár László és Bukovicszky Róbert munkája emelhető ki.

A matematika szakkörök első két évfolyamán a Grassmann-elmélet alapjaival foglalkoztak a tanulók. Természetesen az Arany Dániel matematika versenyre is szorgalmasan készültek, s állandó résztvevői voltak az iskola házi feladatmegoldó-versenyének. Ezen túl is szívesen vállaltak feladatokat pld. mindkét szakkör képviselői - Kovács István és Timár József I.a., illetve Nyerges Csaba II.a. beszámolót tartottak a Bolyai Napok természettudományos ülésén. A III. osztályos szakköri tagok a determináns elméletet tanulmányozták, amely tulmutat az iskolai tananyagon, de nagy gyakorlati haszna van a tanítási órákon is.

A IV-esek főként továbbtanulásukat készítették elő szakköri munkájukkal.

Az orosz szakkörök tagjai szívesen olvasták az orosz és a szovjet irodalom novelláit. Közösen dolgozták fel a televízió Szovjetunióról szóló hétrészes filmsorozatát. Eközben bővítették szókincsüket, fejlesztették beszédképességüket, a társalgási nyelvben is sokat haladtak előre.

Ugyanez a célja az angol szakkörnek is. Itt a tanulók elsősorban olyan elbeszéléseket dolgozták fel, amelyek a mindennapi élet szituációit idézik, s ezáltal a társalgási bizbnságot erősítik, de szívesen olvasták pld. Milne; Mici-mackóját is. Igen aktívan dolgozott a csoport tagjai közül: Tóth Éva, Lécz Erzsébet és

Sült Judit, mindhárman a II. b. osztály tanulói.

Az eddig felsorolt szakkörök összetételét szemügyre véve azonban jogosan merül fel a kérdés: vajon ezekben a szakkörökben - néhány kivétellel - miért csak a tagozatos osztályok tanulói járnak?!

A történelem szakköri tagok az őskori és ókori történelemmel kapcsolatos forrásanyagokat tanulmányozták, különböző bibliográfiákat állítottak össze.

Az irodalmi szakköri foglalkozások témája volt: Körkép a modern világirodalomból, válogatás a XX. sz-i irodalmi alkotásokból. Ebben a hallatlanul gazdag, nehezen áttekinthető anyagban rendező elvként kínálkozott az, hogy a műremeket is figyelembe véve olyan reprezentáns alkotók műveivel foglalkoztak, akik vagy bizonyos tendenciák jeles képviselői /pl. Camus/ vagy pedig az európai ember megismerési folyamatában érdekes mérföldkövet jelentenek /pl. az afrikai népek költészete/.

A szakkör az irodalmi nevelés részeseként céljának tekintette az ismeretszerzés lehetőségein túl az esztétikai nevelést, a művészi szép iránti fogékonyság, az aktív irodalmi ízlés kiművelését.

A szakköri munka módszeréhez tartozott az is, hogy a szakköri tagok előtanulmányokat folytattak a tudományos jellegű munkában, jártasságot szereztek a könyvtárhasználatban és bibliográfia összeállításban, különböző témák feldolgozásában, hogy mindezek birtokában képesek legyenek majd a permanens tanulásra.

Kiemelkedően dolgoztak: Deák Dorottya, Ferencz Ildikó, Koós Gyöngyi, Kovács Mária, Millitz Zsuzsa, Nádházi Erzsébet, Róth Szilvia és Sinka Ibolya.

A rajz szakkör 3 csoportjában - művészeti, pedagógiai, műszaki - alkotó tevékenységet folytattak a tanulók. Az önképzés mellett ők az iskolai kiállítások technikai kivitelezői is. Nagy ambícióval, sok pályamunkával készültek iskolánk "ifjú alkotói" a diákifjuság nagy seregszemléjére, az Egri Diáknapokra.

A fotó szakkör főbb célkitűzése a fotós látásmód kifejezése, a fotótechnikai készségek kialakítása volt. Az iskolai élet mozzanatainak riportszerű feldolgozása mellett vállalkoztak fotóművészeti ábrázolásra is. A tanévben a szakkör egy repro-apparátussal gazdagodott, így lehetővé vált a szakkör aktív részvétele a tanítási munka korszerűbbé tételében is. Szaktanáraik inspirálására a tanulók főleg történelmi dokumentumokat másolnak, illetve tudósok, alkotók arcképeit reprodukálják, diaképeket készítenek. Ezeknek nagy hasznát veszik a tanítási órákon is. A fotószakkör tagjai sok segítséget nyújtanak tanuló társaiknak, pl. a Bolyai Napokra készült pályamunkákat ők tették szemléletesebbé fényképekkel.

Iskolánk legfiatalabb szakköre a bélyegyűjtő szakkör, mindössze két éve működik. Az északmagyarországi területi irodával tartanak kapcsolatot. Tőlük kapnak foglalkozásaikra anyagokat - diakönyveket, katalógusokat, szakirodalmat - s e foglalkozásokon elsősorban a szakszerű bélyegkezeléssel, áztatással, katalógizálással ismerkednek. Rendszeresen rendeznek ismeret terjesztő kiállításokat. Első önálló kiállításuk:

Képzőművészet a magyar bélyegeken,

E rövid terjedelemben szakköreink életéről csak mozaikszerűen, egyre gazdagodó, színes tevékenységük egy-egy töredékének felvillantásával adhattunk képet.

Hisszük azonban, hogy e helyen ennyi is elég. Elég, mert szakköreink élete átszövi iskolánk egész munkáját, szemünk előtt dolgoznak, minden nap jelt adnak magukról.

Nem utolsó sorban olyan nagy seregszemlén mutatkoznak be, a nagyobb nyilvánosság előtt, mint a diáknapi rendezvények sorozata, köztük az iskolánk hagyományává váló Bolyai Napok rendezvényei.

Kővári Tiborné

A tanulók megfigyelő, ismeretszerző tevékenységének irányítása a szakkörök munkacsoportjaiban

Az MSZMP Központi Bizottságának 1972. évi határozata az állami oktatás helyzetét és a továbbfejlesztés feladatait elemezve, a tartalmi munka jellemző hiányosságaként említi a tanulók alkalmazási készségeinek alacsony szintjét, azt, hogy: "... kevés az iskolában végzett aktív tanulói munka, enélkül pedig az önálló ismeretszerzésre, az önművelésre, annak igényére felkészíteni nem lehet."

Tantárgyunk jelenleg érvényben lévő dokumentumai - az általános iskolai és a középiskolai tantervek, tankönyvek és kézikönyvek - éppen ebben a vonatkozásban jelentettek határozottan megfogalmazott új igényeket a korábbiakhoz képest. Vitathatatlán, hogy e tantervi követelmények alapján a biológia oktatásában a megfigyelgetés, a kísérletezés, a közös elemzés egyre gyakrabba vált, sőt egyes anyagrészek munkáltató órái egységesen szolgálták a tanulók megfigyelő, ismeretszerző tevékenységének formálását.

A biológia=oktatás színvonala, a készségfejlesztés eljárásai a múlthoz viszonyítva kedvezőbb képet mutatnak, bár sokan beszélnek 2-3 éves stagnálásról. A KB. határozata azonban nagyon következetesen a tanulókra váró és egyre növekvő, változó feladatokra való felkészítésről szól. Nem véletlenül emeli ki a határozat az iskolai túlterhelést, amely tanárt és tanulót egyaránt visszavezetett a "régi", az egyszerűbb, a praktikusabb megoldásokhoz. Sokan fogalmaztak így az oktatási munka értékelésekor: "A lényeg az, hogy a ~~te~~tfeladatokat jól tudják megoldani a felvételi vizsgákon és a tanulmányi versenyeken. Az elemző, a megfigyelő-készséget senki sem kéri számon.

Amikor először árasztották el az iskolákat az ultrás-edényekben csirázó magvak, akkor még örültünk; de az elfelejtett kísérletek "büze" már azt jelezte, hogy a megfigyelésekre, az ellenőrzésre nem értek rá a tanulók, mert a szünetben az iskolarádiót kellett hallgatniuk, átvonulni a másik terembe. A tízpercekben a tanár is rohant; a naplóval, a naplóért, az előre elkészített szemléltetőanyagért, kísérletek összeállításáért - ha éppen nem akkor volt beosztva folyósó vagy egyéb felügyeletre. A nagy

rohanásban a tulzsufolt osztálytermekben sikertelenül végrehajtott kísérlet után egyre gyakrabban helyettesítette a megfigyeléseket a tanári magyarázat, a kísérleteket a táblai rajz vagy jobb esetben a tankönyvi leírás "elemzése."

Ahhoz, hogy az iskolai oktatás-nevelés egész tevékenységében az önálló, az aktív, a kezdeményező, alkotó személyiség kibontakozását szolgálja, nagyon sok feltételnek kell a jelenleginél sokkal kedvezőbbnek lenni.

Csak nagyon kevés iskola képes egészen speciális célkitűzésekre /pl. szövettani metszetek készítése, állatpreparálás, barlangkutató stb./ biológia szakkört kiépíteni. Iskoláink többségében a biológia szakkörök is a különböző évfolyamú, meglehetősen eltérő felkészültségű és érdeklődésű tanulóit foglalkoztatják. Ez a felépítés már önmagában is rendkívül megnehezíti a szakkörvezető tanár munkáját, és szinte évenként kíván meg teljes programváltoztatást. Még az új programok esetében is jellemző a foglalkozásokra, hogy a tanulók nagy része kívülmarad, az összetétel miatt a többség aktív foglalkoztatottságát nem tudják megoldani. A helyzetkép rövid időn belül ugyanaz lesz, mint a tanítási órákon, néhányan dolgoznak, a többség legfeljebb figyel. Lipták József módszertani folyóiratunk 1972. évi 6. számában "Kísérletek szakkörökön" című írásában a következőket emeli ki: "Problémát jelent a szakkörök olyan megfigyelési szempontokat adni tanulóinknak, amely hosszabb időt, türelmet, kitartást igényel."³

A következőkben arról szeretnék rövid áttekintő képet adni, hogy gimnáziumi biológia szakkörünk munkacsoportjaiban milyen módon biztosítottuk valamennyi tanuló számára a folyamatos megfigyelési, ismeretszerzési munkalehetőségeket.

Amikor két évvel ezelőtt a szakkör kialakult, kevés "szabad" tanuló jutott a biológiának. A különböző tagozatok - matematika, fizika, kémia - és a művészeti területek a legtöbb kiemelkedő képességű tanulókat lekötötték, ezeknek a szakköröknek hagyományaik voltak. Így érthető, hogy a biológia szakkörbe 15, zömmel közepes átlageredményű tanuló jelentkezett. Ez a helyzetkép egy-egy tantárgy vonatkozásában igen gyakori. Sok fiatal nevelőt kedvetlenülített már el a szakköri munkától az a tény, hogy a jelentkezők között sok a felületes érdeklődésű, a kevés is-

50.

mérettel rendelkező tanuló. Mindenki szívesebben dolgozik a kiválóakkal, a határozott érdeklődésűekkel, jobb is, de hát ez nem pedagógiai realitás. Önálló ismeretszerzésre, türelmes kitartó munkára nemcsak azokat kell nevelni, akik már rendelkeznek ilyen képességekkel, a tanulmányi átlag pedig nagyon erőltetett "minősítése" egy középiskolásnak. A szakkörnek az érdeklődés felkeltésében és irányításában is döntő szerepet kell vállalni.

Iskolánkban egy előadóteremben és egy szertárban sok tanári és tanulói munkával az elmúlt tanévben alakítottunk ki "élő" biológiai kabinetet. Az "élő-környezet" gondozását, összekötve a folyamatos megfigyelésekkel az első pillanattól kezdve a szakkör tagjaira bíztuk. A hagyományos szakköri foglalkozások "tanórai" kerete így jelentősen átalakult, kibővült, a tanulók szinte demonstrátorként dolgoztak, csináltak kedvet másoknak is. Nagy akváriumunk körül egyre több lett az érdeklődő, mégis féltünk, hogy a "munkakényszer" miatt elpártolnak a tanulók. Ma már tudjuk, hogy félelmünk alaptalan volt, hiszen ebben a tanévben a létszám csaknem ötven.

Szakkörünkben önkéntes jelentkezés alapján két nagyobb munkacsoportot alakítottunk ki: növénytanít és akvarisztikai-állattanít. Mindkét munkacsoport tagjainak többsége naposi szolgálatot lát el, az ügyeletesség hetes váltásban négy öt tanulót érint és naponta kb. 3/4 - 1 órai munkát igényel a tanítás megkezdése előtt, egy-egy szünetben, illetve az órák után. Munkájuk nemcsak egyszerű gondozásos felügyelet /etetés, locsolás/ hanem folyamatos szervezettani és élettani megfigyelésekben csúcsonosodó ismeretszerzés, pontos fegyelmezett munkára nevelő készségképzés. Kezdetben csak szóbeli tájékoztatás alapján készítettek feljegyzéseket, "jelentéseket". Rövid időn belül világossá vált, hogy a tanulói munkát csak egyértelmű irányítást biztosító "eszközrendszerrel" lehet értékesebbé tenni.

Eszközrendszerünk - metodikánk - felépítő elemei a következők:

1. Stencilezett - meghatározott rovatokat tartalmazó, a megfigyeléseket irányító - megfigyelő lapok, amelyeket az ügyeltesek naponta kitöltenek. /1. sz. melléklet/ Ezekre írja fel a nevelő az

esetleges új megfigyelési feladatokat is, könnyen ellenőrizve az ügyeletesek munkáját.

A lapok kitöltése szembetűnően igazolja a KB határozatban, illetve a vizsgálatokban jelzett képzési hiányosságokat. Gyakran még a negyedikes tanulóknak is gondot okozott a hőmérsékletek pontos leolvasása, feljegyzése, általában a figyelmes munka. A megfigyelő lapok felépítését félévenként változtatjuk, illetve kiegészítjük.

2. Munkacsoport napló: a két-három ügyeletes tanuló egyhetes munkájáról összegező "jelentést" készít. /2.sz. melléklet/ Az összegezés a napi feljegyzéseknél magasabb szintű általánosítást összehasonlító, elemző készséget alakít ki a tanulóknál. A jelentés mindig tartalmazza a következő hetesek feladatait - főbbnyire feladatok, javaslatok formájában - és kitér az előző hetesek által megjelölt vizsgálati szempontokra. Meglepően igényesek egymás munkájával szemben és a legkisebb elismerések, a sikeres munka /pl. ikráztatás, virágok, hajtások megjelenése, a beteg állat meggyógyítása stb./ mindig nagy örömet szerez. Az ügyeleti párok kialakítása során arra is ügyeltünk, hogy azok egymást jól kiegészítsék. Például a pedagógiai pályára készülő negyedikes tanuló mellé két elsőst tettünk, akik persze a következő hónapban már önállóan "dolgoztak". A hetesek gyakran kaptak kézbe egy-egy szacikket, érdekes olvasmányt. A legjobb munkát végzőket ingyenes tanulmányi kirándulásra vittük.

3. A kabinet élőlényeihez kapcsolódó "önálló" pályázatok:

Ebben a tanévben mintegy 20 önálló témát jelöltünk ki egyéni vagy kiscsoportos megfigyelésre.

Pl. Akváriumaink moszatal, Akváriumaink vizinövényeink szaporodása, Vizinövényeink egyes szerveinek mikroszkópikus vizsgálata, A Black-Molli szaporodása akváriumunkban, Három nemzedék genetikai összevetése kiválasztott guppi szülőkkel, A Piperaceae család jellemzése, A Coleusok levélszineződése,

A három-öt oldalas dolgozat elkészítésére önként jelentkezettek a tanulók, munkájukat jelentősen segítette az ügyeletesek feljegyzése, megfigyelései. A legjobb dolgozatokat iskolai Bolyai pályázatként is elfogadjuk.

4. A szakköri munkacsoportok önálló vagy közös foglalkozásai:

Minden két órás /két hetenként/ foglalkozás fő gerincét a tanulói beszámolók képezik. A heti megfigyelések, illetve az önálló pályamunkák mellett legalább egy alkalommal mindenki beszámol egy-egy új könyvről, a biológiai folyóiratainkról, egyéni vagy csoportos kirándulásának megfigyeléseiről.

Talán mondanunk sem kellene, hogy a tanulók napi szolgálata folyamatos tanári ügyeletet is jelent, melynek legfontosabb eleme a tanuló munkájának irányítása, ellenőrzése. Egy-egy alkalommal együtt készítjük el a feljegyzést, vetjük össze a vizsgáldás, a megfigyelés adatait. Ezeket a megbeszéléseken előkerülnek legfontosabb vizsgálati eszközeink /minden szakköri tagnak jól kell tudni bánni a mikroszkóppal/, felhívjuk az ügyeltesek figyelmét a rendelkezésre álló könyvekre, folyóiratokra. A kabinet könyvtáráról évtolyam- és szakcsoportosításban minden tanulónak stencilezett jegyzéke van.

Őszintén el kell mondanunk, hogy ez a munkafolyamat nagyon sok energiát igényel és nem minden tanuló esetében hoz pedagógiai "sikerélményt". Akadnak hanyag, figyelmetlen, kapkodó tanulók. Kezdetben az is előfordult, hogy egy-egy ügyeltes elfeledkezett munkájáról, persze sokkal inkább jellemzőbb az, hogy az ügyeltesnek négy-öt segítőtje akad.

Talán furcsán hangzik, de semmiképpen sem indokolatlan és értelmetlen, hogy a biológia szakos tanári pályára készülők számára kötelezővé tettük a szakkörben való tevékenykedést, azoknak pedig, akik a biológia tárgyból felvételiznek ajánljuk a bekapcsolódást.

5. Érdekes kiegészítője a szakköri munkának az információ-faliújsággal kapcsolatos tevékenység. Minden héten más tanuló készít áttekintést a tv és a rádió biológiai jellegű műsorairól, néhány újabb szakkönyvről és a természetvédelem feladatairól. Kéthetenként bemutat a faliújságon keresztül egy-egy neves természettudóst, illetve "érdekes" biológiai jelenséget, élőlényt.

Talán - az elmondottak igazolják - , hogy elfogadható - alapvetően tanári-tanulói kezdeményezést, munkát igénylő - tárgyi feltételek mellett a biológiai kabinetben 70-90 fajta növény,

10 nagyobb akvárium és 2 akvaterrárium van, ezekben 25 féle magasabbrendű vizinövény, 15 féle hal, csigák, kagylók, rákok, szalamandra, vízirovarok stb. alakítható ki olyan szakköri munkacsoport elsősorban az élő-környezet gondozására, megfigyelésére, amelyben valamennyi tanulót folyamatosan lehet foglalkoztatni, ismereteket nyújtani, készségeket kialakítani fejleszteni.

Megjelent A biológia tanítása c. folyóirat 1973. 3. számában

1. sz. melléklet

NÖVÉNYTANI MUNKACSOPORT FELJEGYZÉSE

197.. hó: ..... nap   Ügyeletések: .....

I. *Hőmérsékleti viszonyok*

(csak az átlagostól való eltérést kell bejegyezni, olyanokat, amelyek a növények szempontjából jelentős különbségek):

II. *Fényviszonyok:*

„A”

„B”

„C”

Általános megjegyzések

III. *Öntözés:*

1. Kabinet: talaj, permetező, kavics.

Hajtató: talaj, permetező, homok.

2. Aula: talaj, permetező.

3. Tanterem: talaj, permetező, kavics.

Az öntözéssel kapcsolatos megjegyzések:

IV. *A növények tápanyagpótlása:*

1. Vízkultúrákban:

2. Cserépes növényekkel kapcsolatban:

Időpont:

Alkalmazott anyagok:

Eljárások:

V. *Átültetések:*

VI. *Hajtásokkal, szaporításokkal kapcsolatos feljegyzések:*

VII. *A növényi életműködésekkel kapcsolatos feljegyzések:*

(növekedés, új levelek, virágok megjelenése, betegségek fellépése, további megfigyelési feladatok kiemelése):

**I. Hőmérsékleti viszonyok:
akváriumok**

27	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
26	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
25	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
24	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
23	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
22	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
21	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
20	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
19	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
18	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	a,	b	

II. A megvilágítás általános jellemzői:

természetes: (1—4.)
(5—8.)

mesterséges: (9—10.—a, b.)

III. Szellőztetés:

IV. Etetés:

Élő: tubifex	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	a	b
hal	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	a	b
egyéb	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	a	b
Száraz												
daphnia	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	a	b
műveleségek	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	a	b

A halak táplálkozásával kapcsolatos feljegyzések:

V. A halakkal kapcsolatos egyéb megfigyelések (mozgás, elhelyezkedés, szaporodás, betegségek, növekedés, fejlődés):

Az egyéb állatokkal kapcsolatos megfigyelések (csigák, kagylók, szalamandra):

VI. A növényekkel kapcsolatos megfigyelések (növekedés, szaporodás, betegségek, stb.):

VII. Egyéb adatok, megfigyelések:

AZ ISKOLAI SZAKMAI MUNKACSOPORTOK

A szakmai munkacsoportok a nevelőtestület kisebb szervezeti egységeiként a korábbi években kialakult keretek között folytatták ez évi munkájukat.

A következő szakmai munkacsoportok működtek iskolánkban

magyar nyelv és irodalom, vezetője: Dr. Jármay Pálné	
történelem	" : Fabulya Lászlóné
orosz nyelvi	" : Szabó Ferencné
II. idegen nyelvi	" : Szász János
matematika	" : Antal Gáborné
fizika	" : Herold Lászlóné
biológia	" : Andrásy Péter
kémia	" : Dr. Dobány Irén
testnevelés	" : Tóth András
osztályfőnöki	" : Boródi Ferencné

Mégis változásról kell beszélnünk két vonatkozásban:

a/ az év eleji tervező munkában az iskolavezetés hangsúlyozta a szakmai munkacsoportok megnövekedett felelősségét, jelenlőségét, és a munkatervben pontosabban körülhatárolt, kiterjesztett feladatkör jelöli meg a munkacsoportok helyét mind az iskolavezetéssel, a nevelőtestülettel való kapcsolatában, mind pedig az oktató-nevelő munka korszerűsítésére irányuló eljárások véghezvitelében.

b/ A változás másik tényezőjét a munkacsoportok munkájában figyelhettük meg: a tartalmi feladatok végrehajtása egységesebb és hatékonyabb volt az előző tanévhez viszonyítva.

Mindezek fontosabb területei a következők voltak:

1/ Informatív tevékenység

Az aktuális közoktatáspolitikai feladatok megismerése, megbeszélése és iskolai megoldása a munkacsoportok tevékenysége

során valósult meg. Az általános pedagógiai feladatokat az iskolavezetés elsősorban az osztályfőnöki munkacsoporttal való együttműködéssel oldotta meg; a szakmai információk cseréjére pedig különös gonddal ügyeltek a biológia, a matematika, fizika, magyar és az orosz munkacsoportokban.

2/ A szervező munka

A szaktantermekben kialakított, kialakuló és kialakítandó munkaformák szervezését és a manuális munkákat az iskolavezetés integráló tevékenysége mellett a szakmai munkacsoportok végezték a tanulók bevonásával. /A termek berendezése, működtetése, szertárfejlesztés./

A tanulók munkacsoportos, a szaktanterem lehetőségeihez és a korszerű követelményekhez igazodó tevékenykedtetése elsősorban a biológia, kémia és fizika kabinetben folyt.

A versenyek szervezése minden szaktárgyból szintén a munkacsoportok feladata volt; közülük az oroszánrész a magyar munkacsoportnak jutott a versenyek száma és sokfélesége miatt.

3/ A szakmai-módszertani munka

Az egységes pedagógiai eljárások kialakítását szolgálták ebben az évben a közös, konkrét feladatok, pl. a tanmenetek készítése, a tananyag-csökkentés megvitatása, javaslatok készítése. /A matematikusok az MM-nek készítettek tervezetet./ Az egységes értékelési szint kialakításának érdekében közös feladatlapot készítettek és irattak az I. évfolyamon matematikából és biológiából, a II. évfolyamon fizikából és történelemből. Az OPI által küldött feladatlapokat pedig magyarból iratták meg majdnem minden évfolyamon.

Az orosz nyelv programozott oktatásának kísérletébe a kijelölt osztály mellett az I. évfolyamon tanító többi nevelő is bekapcsolódott a munkacsoport szervezésében.

Óralátogatások szervezésére, a tapasztalatok megvitatására elsősorban a matematika és az orosz munkacsoportban került sor; valamint a fiatal kollégák munkájának szervezett segítésére.

Az érettségire való felkészítés, a tételtek közös kialakítása a magyar, az orosz, a matematika tárgyakból ugyancsak közös gyakorlat alapján történt.

A gimnázium differenciált, a továbbtanulásra felkészítő funkciója is magyrészt a munkacsoportok tevékenységrendszerében valósulhat meg. A tehetséggondozás sokféle módszerét a munkacsoportok dolgozták ki, amelyeket a szakkörökben, a versenyekre, a Bolyai Napokra való felkészítésben a szaktanárok alkalmaznak, amelynek a lényege egy: fokozottabb figyelem, a tehetséges tanulók képzésére, az egyéni képességek fejlesztésére, az önálló tájékozódás képességének a kialakítására.

4/Továbbképzés

Az iskolai szakmai munkacsoportok a megyei munkaközösségek részeseként működtek, s ez utóbbi keretei közt folyt a pedagógusok továbbképzése. Nevelőink közül ebben az évben négyen fejezték be az un. komplex-képzést, egy külföldi tanulmányúton volt; heten pedig megyei munkaközösségi vezetőként dolgoztak.

A közoktatáspolitikai párthatározat iskolai feladatainak aprópénzre váltására a szakmai munkacsoportok munkájában kerül sor. Ezért talán nem túlzás, ha azt állítjuk, hogy nevelőink ennek fontossága tudatában dolgoztak s dolgoznak majd a jövőben is.

Fabulya Lászlóné - Palik Ferenc